

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.
© The present text and the authorisation to republish it were granted by the Constitutional Court of the Republic of Moldova for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.
© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Cour Constitutionnelle de la République de Moldova à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

Georgia v. Rusia (I) (satisfacție echitabilă) [MC] - [13255/07](#)

Hotărârea din 31.1.2019 [MC]

Articolul 33

Cauză interstatală

Stabilirea numărului de victime și identificarea lor, în vederea reparării prejudiciului moral într-o cauză interstatală

Articolul 41

Satisfacție echitabilă

Stabilirea numărului de victime și identificarea lor, în vederea reparării prejudiciului moral într-o cauză interstatală

În fapt – În hotărârea de bază din 3 iulie 2014 (a se vedea [Nota informativă 176](#)), Curtea a reținut că, în toamna anului 2006, în Federația Rusă a fost pusă în aplicare o „politică coordonată de arestare, de detenție și de expulzare a cetățenilor georgieni”, echivalentă cu o „practică administrativă” care constituie o expulzare colectivă a străinilor, contrară articolului 4 din Protocolul nr. 4. De asemenea, Curtea a constatat că această practică a încălcat articolul 5 §§ 1 și 4, articolul 3 și articolul 13 din Convenție, în special din cauza caracterului arbitrar și a condițiilor de detenție a persoanelor arestate.

În drept – Articolul 41

1. *Cu privire la aplicabilitate* – În hotărârea *Cipru v. Turcia* au fost identificate trei criterii pentru a se stabili dacă satisfacția echitabilă poate fi solicitată într-o cauză interstatală:

(i) tipul de cerere depusă de guvernul reclamant, care trebuie să se refere la încălcarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor săi (sau ale altor persoane);

(ii) posibilitatea identificării victimelor;

(iii) obiectivul principal al procedurii, care nu trebuie să urmărească să compenseze statul pentru încălcarea drepturilor sale, ci trebuie să fie inițiată în vederea despăgubirii victimelor.

Aceste trei criterii au fost îndeplinite în prezenta cauză.

Concluzie: Articolul 41 este aplicabil (șaisprezece voturi la unu).

2. *Cu privire la aplicare*

(a) *Determinarea unui grup de persoane „suficient de precis și identificabil în mod obiectiv”*

(i) *Rolul Înalțelor Părți și al Curții* – Prin enunțarea, la punctul 135 din hotărârea de bază, a faptului că nu existase nimic pentru a se conchide că numărul pretins al victimelor nu

este credibil și a faptul că a „acceptat, de principiu” că au fost emise mai mult de 4 600 de decizii de expulzare împotriva cetățenilor georgieni, dintre care 2 380 au fost deținuți și expulzați cu forța, Curtea a considerat, pur și simplu, acest cadru cantitativ drept punct de plecare pentru a se stabili dacă a existat o practică administrativă în cadrul examinării cauzei în hotărârea principală – care se diferenția mult de stabilirea identității victimelor, în scopul articolul 41.

Spre deosebire de cazul *Cipru v. Turcia*, care se referea la multiple încălcări ale Convenției ca urmare a operațiunilor militare desfășurate în vara anului 1974 de către Turcia în nordul Ciprului și care nu se baza pe decizii individuale, în această cauză, practica administrativă în discuție se baza pe decizii administrative individuale de expulzare a cetățenilor georgieni, în toamna anului 2006, din Federația Rusă. Prin urmare, părțile trebuiau să identifice aceste persoane și să-i furnizeze Curții informațiile pertinente. În acest sens, obligația de cooperare a Înalțelor Părți Contractante enunțată de articolul 38 din Convenție era aplicabilă pentru ambele părți: în ciuda dificultăților asociate cu trecerea timpului și cu colectarea unei cantități substanțiale de date, Guvernul reclamant avea obligația de a-și fundamenta pretențiile, iar guvernul reclamat trebuia să furnizeze toate informațiile și documentele pertinente de care dispunea.

Ca urmare a solicitărilor repetate ale Curții, guvernul reclamant a prezentat o listă de 1 795 de victime, împreună cu anexe, iar guvernul reclamat i-a trimis Curții observațiile, împreună cu anexe. Curtea a efectuat un control preliminar al acestei liste, chiar dacă guvernul reclamat nu a prezentat toate informațiile și documentele pertinente (în special ordinele de expulzare și hotărârile judecătorești). Totuși, Curtea nu a avut competența și nici nu era potrivit cu funcția sa de tribunal internațional să se pronunțe cu privire la un număr mare de cazuri care pretindeau constatarea unor fapte precise sau calcularea compensației financiare (cu titlu de principiu și practică efectivă, ambele aspecte țineau, deopotrivă, de competența jurisdicțiilor naționale). Acest fapt era valabil în special în contextul unei cauze interstatuale care putea fi diferențiată, în mod inerent, de o cauză care îngloba mai multe cereri individuale, în care circumstanțele specifice fiecărei cereri erau prezentate în hotărâre.

(ii) *Cu privire la metodă* – Având în vedere cadrul cantitativ pe care s-a bazat Curtea în hotărârea sa de bază, faptul că încălcările constatate se refereau la victime particulare și se datorau unor evenimente care au avut loc pe teritoriul guvernului reclamat, Curtea a presupus faptul că persoanele menționate în lista Guvernului reclamant ar putea fi considerate victime ale încălcărilor constatate și că sarcina de a dovedi contrariul îi revenea guvernului reclamat.

În acest caz, informațiile furnizate de către guvernul reclamat justificau eliminarea din listă a 290 de persoane, în baza unuia sau a altuia din următoarele motive: ele figurau de mai multe ori pe această listă; ele au depus cereri individuale în fața Curții; ele au dobândit cetățenia rusă sau au deținut de la început o altă cetățenie decât cea georgiană; ordinele de expulzare a acestora au fost emise fie înainte, fie după perioada în discuție; ele au folosit cu succes remediile disponibile; nu a fost posibil să fie identificate sau guvernul reclamant nu a prezentat cereri suficient de justificate în privința acestora.

În consecință, a existat un grup de cel puțin 1 500 de cetățeni georgieni „suficient de precis și identificabil în mod obiectiv”, care au fost victime ale unei expulzări colective a străinilor, un anumit număr din aceștia fiind, de asemenea, privați în mod ilegal de libertate și supuși unor condiții inumane și degradante de detenție.

(b) *Cu privire la prejudiciul moral*

Reiterând că nu există nicio prevedere expresă în Convenție referitoare la acordarea de daune morale, Curtea a făcut trimitere la principiile enunțate într-o serie de hotărâri în

care s-au constatat încălcări pe scară largă: pentru a aprecia dacă trebuie acordată această despăgubire, nu s-a avut în vedere doar poziția reclamantului, ci și contextul general în care a avut loc încălcarea. A fost hotărâtă acordarea despăgubirii pentru prejudiciul moral suferit, astfel încât aceasta să reflecte în termenii cei mai exacți gravitatea lui.

În ciuda numărului mare de factori imponderabili – între alții, trecerea timpului – care au jucat un rol aici, nu a existat nicio îndoială că victimele au suferit traume și că au experimentat sentimente de suferință, de anxietate și de umilință în perioada în care a fost pusă în aplicare practica administrativă în discuție. Constatările încălcărilor comise nu erau suficiente pentru a se oferi o reparație suficientă.

Cu privire la calcularea nivelului de satisfacție echitabilă care trebuie acordată, Curtea dispunea de o putere de apreciere în această materie, însă a refuzat întotdeauna să acorde orice tip de despăgubiri punitive sau tipizate, chiar în privința cererilor individuale ale victimelor unei practici administrative. Hotărând în echitate, ea a considerat rezonabil să acorde sumele stabilite mai jos.

Cu privire la articolul 46 din Convenție, interpretat în lumina articolului 1, ținea de guvernul reclamant să instituie un mecanism eficient de repartizare a sumelor în discuție către victimele particulare, având în vedere indicațiile și excluderile menționate mai sus. Acest mecanism trebuie pus în aplicare sub supravegherea [Comitetului Miniștrilor](#) și în conformitate cu modalitățile practice stabilite de către acesta.

Concluzie: 10 000 000 EUR, dat fiind prejudiciul moral suferit (șaisprezece voturi la unu), bani care trebuie plătiți guvernului reclamant și redistribuiți victimelor (un grup de cel puțin 1 500 de cetățeni georgieni) într-un termen de opt luni (sau orice alt termen considerat potrivit de către Comitetul Miniștrilor):

(i) 2 000 EUR pentru fiecare dintre victimele unei încălcări a articolului 4 din Protocolul nr. 4;

(ii) între 10 000 și 15 000 EUR pentru persoanele care au avut, de asemenea, calitatea de victimă a unei încălcări a articolului 5 § 1 și a articolului 3 din Convenție, ținându-se cont de durata perioadelor de detenție respective.

(Vezi, de asemenea *Cipru v. Turcia* (satisfacție echitabilă) [MC], [25781/94](#), 12 mai 2014, [Nota informativă 174](#), și rezumatele hotărârilor *Chiragov și alții v. Armenia* (satisfacție echitabilă) [MC], [13216/05](#), și *Sargsyan v. Azerbaijan* (satisfacție echitabilă) [MC], [40167/06](#), 12 decembrie 2017, [Nota informativă 213](#))